

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel +372 681 4650 fax +372 667 8399 E-mail eki@ki.ee

Eesti alkoholiturg

2003. aasta I poolaastal

Tallinn
September 2003

Vastutav täitja: Kiira Martens

Eesti Konjunkturiinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 646 6438

e-mail: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Tootmine	4
Väliskaubandus	6
Hinnad siseturul	13
Kokkuvõte.....	15

ALKOHOLI SISETURUMAHT EESTIS 2003. AASTA I POOLAASTAL

TOOTMINE

2003. aasta I poolaastal toodeti ESA andmetel 8,31mln liitrit viina, likööri tooteid ja muid kangeid alkohoolseid jooke, 2,49 mln liitrit rektifitseeritud etanooli (piiritust), 1,15 mln liitrit puuvilja-marjaveine, 2,03 mln liitrit segatud lahjasid alkohoolseid jooke, 2,72 mln liitrit siidrit ja 49,7 mln liitrit õlut. Eelmise aasta sama perioodiga võrreldes suurema osa alkohoolsete jookide tootmine kasvas, vähenes vaid õlle, džinni ja likööri toodang. Kangete alkohoolsete jookide tootmine suurenes ligi 1/3 võrra, puuvilja- ja marjaveinide toodangu maht suurenes 20% ja lahjade segatud alkohoolsete jookide tootmismahd suurenes 47%. Oluliselt rohkem kasvas aga rektifitseeritud etanooli (83%) ja siidrite (63%) tootmine. Õlle toodangu maht oli I poolaastal võrreldes aastatagusega 4,3% väiksem.

Tabel 1

Alkohoolsete jookide tootmine Eestis I poolaastal 2001-2003*
(ESA andmetel, mln liitrites)

	2001 I pa	2002 I pa	2003 I pa	Muutus +,-	
				2003 I pa / 2002 I pa, mln l	2003 I pa / 2002 I pa %
Rektifitseeritud etanool	1,28	1,36	2,49	1,13	83,0
Kanged alkohoolsed joogid	5,5	6,37	8,31	1,94	30,4
Puuvilja- ja marjaveinid	1,15	0,96	1,15	0,19	20,0
Õlu	49,5	51,93	49,7	-2,23	-4,3
Lahjad segatud alkohoolsed joogid	1,48	1,38	2,03	0,65	47,1
Siider	1,27	1,67	2,72	1,05	63,0

*2001.a – ESA kvartalibülletään Tööstus 2001/2; 2002.a ja 2003.a – ESA kiirstatistika andmed (laiendatud suuremale valimile)

Kangete alkohoolsete jookide tootmine suurenes 2003. aasta I poolaastal ESA andmetel 30,4% võrreldes 2002. aasta sama perioodiga. Toodangu mahu kasv oli tingitud nii sise- kui välisturu suuremast nõudlusest, kuid eksport suurenes siseturule müügist oluliselt kiiremini. Viina tootmine kasvas nii maitsestatud (+36%) kui maitsestatud viina osas (+61%). Maitsestatud viina müüdi siseturule 38% ja maitsestatud viina 21% rohkem kui mullu. Võrreldes varasemaga suurenes ka konjaki (+22%) ja viski (+27%) toodang, kuid vähenes džinni (-6%) ja likööri (-4%) tootmine. Rummi tootmine, mis on ka varem olnud madalal tasemel vähenes koguni 1/3 võrra, kuid see ei mõjutanud oluliselt tootmise ning müügi üldist struktuuri.

Tänavu I poolaastal püsis kangete alkohoolsete jookide tootmise struktuuris esikohal viin, kasvades eelmise aastaga võrreldes 4%-punkti võrra (2003.a I pa 86%. 2002.a I pa 82%), samas likööride osatähtsus tootmises vähenes (2003.a I pa 9%, 2002. I pa 12%). Teiste jookide osakaal toodangus püsis mullusega enam-vähem samal tasemel.

2003. aasta 6 kuuga siseturule müüdava viina kogus suurenes ning siseturumüük moodustas 66% Eestis toodetud viinast. Likööride müük siseturule suurenes 7%, moodustades 48% toodangust (eelmisel aastal 41%). Muude alkoholsete jookide toodangumahud ei ole oluliselt

muutunud, kuid rohkem kui poole võrra on suurenenud nende jookide müük siseturule. Eelmise aasta esimese poolaastaga võrreldes oli konjaki (-7%), viski (-22%), rummi (-35%) ja džinni (-12%) siseturumüük sel aastal väiksem.

Eesti suurimaks kange alkoholi tootjaks on endiselt AS Liviko. Kuid kiireim toodangu mahu kasv oli 2003. aasta I poolaastal võrreldes aastatagusega AS Ofelial (+37%), AS Liviko toodang suurenes 29% ja AS Onistaril 28%. AS Viru Joogid, kes on väike kange alkoholi tootja, vähendas oma tootmist rohkem kui poole võrra.

2003. aasta I poolaastal oli **rektifitseeritud etanooli (piirituse)** toodangu mahu kasv oluliselt kiirem (83%), kui teistes tootegruppides. Piirituse tootmise hoogsa kasvu põhjuseks oli suurem nõudlus nii sise- kui välisturul.

ESA andmetel jätkus **õlle** toodangu mahu langus ning 2003. aasta 6 kuuga toodeti õlut 4,3% vähem kui 2002. aasta 6 kuuga (I kvartalis oli õlle tootmine 2,6% mullusest väiksem). Õlle tootmise languse põhjuseks oli väiksem siseturu nõudlus. Siseturu nõudluse langus on suurel määral seotud siidri müügi kiire kasvuga ja ebasoodsa ilmastikuga selle aasta kevad-suve perioodil. Tootmise langus toimus lahjade (kangusega alla 6%) õlled arvel, kuna nende tootmismahud langesid 10%, sealjuures kangete (kangusega üle 6%) õlled tootmine kasvas 4% 2002. aasta I poolaastaga võrreldes. Sellega seoses muutusid mõnevõrra ka lahjade ja kangete õlled osakaalud toodangus. I poolaastal moodustasid lahjad õlled 67% (2002. I pa 70%) ja kanged 33% (2002.a I pa 30%) õlle kogutootmisest. Õlle müük siseturule vähenes 8% (võrreldes eelneva aasta sama perioodiga) ning kohalikul turul realiseeriti 95% kodumaisest õlletoodangust. Samal ajal õlle välisturu nõudlus suurenes.

Suuremad õlletootjad Eestis on AS Saku Õlletehas ja AS Tartu Õlletehas, kuid nende osakaal õlle kogutootmisest vähenes 3%-punkti võrra võrreldes möödunud aasta 6 kuuga (2003.a I pa 75%; 2002.a I pa 78%). Suurimaks õlletootjaks Eestis oli jätkuvalt AS Saku Õlletehas, kelle toodangu maht vähenes ligi 7% ning moodustas 45% õlle kogutootmisest Eestis. AS Tartu Õlletehase toodangu maht oli samu perioode võrreldes 11% väiksem, moodustades 30% Eesti õlletoodangust. Toodangu ja müüginahud kasvasid aga AS Nigula Õlul.

Lahjade segatud alkoholsete jookide tootmine suurenes ESA andmetel 2003. aasta I poolaastal 47,1% võrreldes eelneva aasta sama perioodiga. Lahjade alkoholsete jookide toodangu mahu kasv oli tingitud nii sise- kui välisturu suuremast nõudlusest. Selle tootegrupi müük siseturule suurenes jooksva aasta 6 kuuga 1/3 võrra. Eesti suurimaks lahjade segatud alkoholsete jookide tootjaks oli jätkuvalt AS Tartu Õlletehas, kelle toodangu maht kasvas 36% ning moodustades 82% lahjade alkoholide üldisest tootmismahust. Käesoleval aastal on suuruselt teiseks lahjade alkoholsete jookide tootjaks kujunenud AS Saku Õlletehas, kes alustas nende jookide tootmist tänavu ning võitis 14%-lise turuosa selles tootegrupis. Eelmisel aastal teisel kohal olnud AS Õsel Foodsi tootmine vähenes 62% ja moodustas vaid 3% (2002. a I pa 13%) lahjade alkoholsete jookide kogutoodangust. Valdav osa lahjadest alkoholsetest jookidest müüdi endiselt siseturule, kuid siseturu osakaal kogumüügis vähenes (98%-lt 2002.a I pa kuni 90%-ni 2003.a I pa), ehkki ka siseturule müüdnud kogused olid suuremad kui aasta tagasi.

Siidreid toodeti 2003. aasta I poolaastal ESA andmetel 63% rohkem kui 2002. aasta samal perioodil. Tootmismahu kasvu poolest oli siider piirituse järel teisel kohal. Eelmisel aastal oli suurimaks siidritootjaks AS Tartu Õlletehas, kuid jooksva aasta I poolaastal kaotas ta oma juhtpositsiooni AS Saku Õlletehasele. Viimase siidritoodang oli I poolaastal 47% suurem kui aasta tagasi ning osatähtsus siidri kogutoodangus kasvas 35%-ni (aasta tagasi 29%). Suuruselt

teine siidritootja Eesits on AS Tartu Õlletehas, mille toodangu maht langes 30% eelmise aasta 6 esimese kuuga võrreldes ja osakaal siidri kogutootmises vähenes 28%-ni (2002.a 40%). 2003. aasta I poolaastal on siidritootmisel olnud edukas ka AS Õsel Foods. Koguseliselt tootis firma mõnevõrra vähem kui kaks juhtivat tootjat, kuid toodangu kasvutempo oli kiirem kui teistel (132%). Tänavu alustas siidrite tootmist ka AS Nigula Õlu ja tema turuosa ulatus 7%-ni. Nii nagu eelmise aasta 6 kuuga, müüdi ka tänavu samal perioodil valdav osa (88%) toodangust kohalikule turule. Seda on 6%-punkti rohkem kui mullu.

Puuvilja- ja marjaveinide tootmine suurenes ESA andmetel 2003. aasta 6 kuuga 20% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes, ulatudes 1,15 mln liitrini. Eesti veinitootjad jagunevad kahte gruppi veinitootmise tehnoloogia alusel. Ettevõtted, kes kuuluvad Eesti Veinitootjate Liitu, valmistavad veine peamiselt traditsioonilisel kääritamismeetodil ning teised kolm ettevõtet kiirtehnoloogia baasil. Eesti suuremad veinitootjad on AS Võhu Vein, AS Linda Nektar, AS Põltsamaa Felix, AS Valtu Vein, AS Karne ja AS Tarco Vein.

VÄLISKAUBANDUS

ESA väliskaubandusandmed näitavad, et 2003. aasta I poolaastal alkoholsete jookide ekspordikäive kahekordistus ja impordikäive langes 2% võrreldes eelmise aasta 6 kuuga. Vaatamata ekspordi kiirele kasvule, oli väliskaubandusbilanss jätkuvalt negatiivne ning jooksva aasta I poolaastal ületas import ekspordi 2 korda (2002. aastal 4 korda). Eestist eksporditakse endiselt valdavalt odavamaid jooke (viin, liköör) ja imporditakse kallemaid (konjak-brändi, viski).

Alkoholsete jookide **eksport rahalises väärtuses** oli I poolaastal 149 mln krooni, eelmise aasta samal perioodil oli see vaid 75 mln krooni (tabel 2). Alkoholsetest jookidest eksporditi enam kangusega alla 80% alkoholseid jooke ning nende ekspordi rahaline väärtus kasvas teistest jookidest kiiremini ja ulatus 60%-ni alkoholsete jookide ekspordikäibest (2002. aasta I pa 46%). Ligi poole võrra kasvas õlle ja kangusega üle 80% etüülalkoholi ehk piirituse eksport, ulatudes vastavalt 43 mln (2002. a I pa 28 mln krooni) ja 11 mln kroonini (2002. a I pa 7 mln krooni). Kuid nii õlle kui piirituse osatähtsus ekspordis langes vastavalt 29%-ni (2002.a I pa 38%) ja 7%-ni (2002.a I pa 10%), sest nende ekspordikasv oli väiksem kui alla 80%-listel alkoholsetel jookidel.

ESA andmetel vähenes oluliselt viinamarjaveini rahaline eksport, samas koguseliselt see suurenes. Põhjuseks on nii I kui ka II kvartalis viinamarjaveini väljavedu (re-eksport) Läti suurtes kogustes, kuid väga madala hinnaga.

Koguseliselt suurenes I poolaastal kõikide alkoholsete jookide eksport. Oluliselt suurenes muude kääritatud ja kangete (alla 80%) alkoholsete jookide müük välisturule (vastavalt 86% ja 75%). Kangetest alkoholsetest jookidest (kangusega alla 80%) eksporditi kõige enam viina (77% tootegrupi ekspordikogusest), 10% nende jookide ekspordist moodustasid liköörid ja 11% muud joogid. Piirituse eksport suurenes 1/3 võrra ja õlut müüdi välisturule 47% rohkem kui mullu samal perioodil. Eesti alkoholsete jookide peamiseks eksporditurudeks olid jätkuvalt Balti riigid. Läti ja Leedu olid olulisemateks ekspordiriikideks kõigis tootegruppides. Baltimaadesse müüdi näiteks 87% eksporditud õllest ja 71% kangetest (alla 80%) alkoholsetest jookidest. Viimaste osas on aga suurenenud USA osatähtsus, mis kasvas 6%-lt eelmisel aastal kuni 20%-ni jooksva aasta I poolal. Läti ja Leetu müüdi ka valdav osa (99%) muid kääritatud jooke. Piirituse ekspordist läks 98% Läti ja 2% Soome.

Tabel 2

Alkohoolsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning
ekspordi- ja impordihinnad I poolaastal 2001-2003

	Hind, kr/l			Summa, tuh kr			
	2001 I pa	2002 I pa	2003 I pa	2001 I pa	2002 I pa	2003 I pa	2003/02 +/- %
EKSPORT							
Õlu	3.82	3.94	4.02	35152,6	28500,1	42608,4	49,5
Viinamarjavein	49.89	54.83	10.31	24,7	294,6	243,5	-17,4
Vermut	99.75	x	x	2,4	0,0	0,0	x
Muud kääritatud joogid	11.04	11.07	7.68	2762,0	4314,0	5583,7	29,4
Etüülalkohol kangusega >80%	6.20	9.82	10.93	3230,9	7251,4	10729,2	48,0
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	20.64	21.31	31.72	28151,8	34515,4	89657,1	159,8
EKSPORT KOKKU	x	x	x	69324,4	74875,5	148821,9	98,8
IMPORT							
Õlu	9.01	8.37	7.25	37588,8	41339,4	44480,0	7,6
Viinamarjavein	29.22	30.82	29.02	91351,7	103529,1	98784,2	-4,6
Vermut	26.92	25.04	29.74	5044,7	5869,2	4697,8	-20,0
Muud kääritatud joogid	11.14	11.97	12.25	42952,4	46401,2	34300,9	-26,1
Etüülalkohol kangusega >80%	9.28	9.78	9.31	12360,6	19022,4	26226,4	37,9
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	53.22	53.33	47.63	90980,6	92059,8	93003,9	1,0
IMPORT KOKKU	x	x	x	280278,8	308221,1	301493,3	-2,2

Tabel 3

Alkohoolsete jookide koguseline põhieksport ja -import I poolaastal 2001-2003
(1000 liitrit, ESA andmed)

	2001 I pa	2002 I pa	2003 I pa	2003 I pa/ 2002 I pa, %
EKSPORT				
Õlu	9199,9	7225,8	10599,2	46,7
Viinamarjavein	0,5	5,4	23,6	337,0
Vermut	0	0	0	0
Muud kääritatud joogid	250,3	389,6	726,8	86,5
Etüülalkohol kangusega üle 80%	521,1	738,8	982,0	32,9
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	1364,0	1619,7	2826,4	74,5
IMPORT				
Õlu	4172,1	4936,7	6133,5	24,2
Viinamarjavein	3126,6	3358,7	3404,6	1,4
Vermut	187,4	234,4	158,0	-32,6
Muud kääritatud joogid	3856,1	3875,5	2799,8	-27,8
Etüülalkohol kangusega üle 80%	1332,7	1944,6	2817,9	44,9
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	1709,6	1726,1	1952,7	13,1

Tabel 4

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja -import I poolaastal 2002-2003
(1000 liitrit, toodetele märgitud alkoholisisaldusega, ESA andmed)

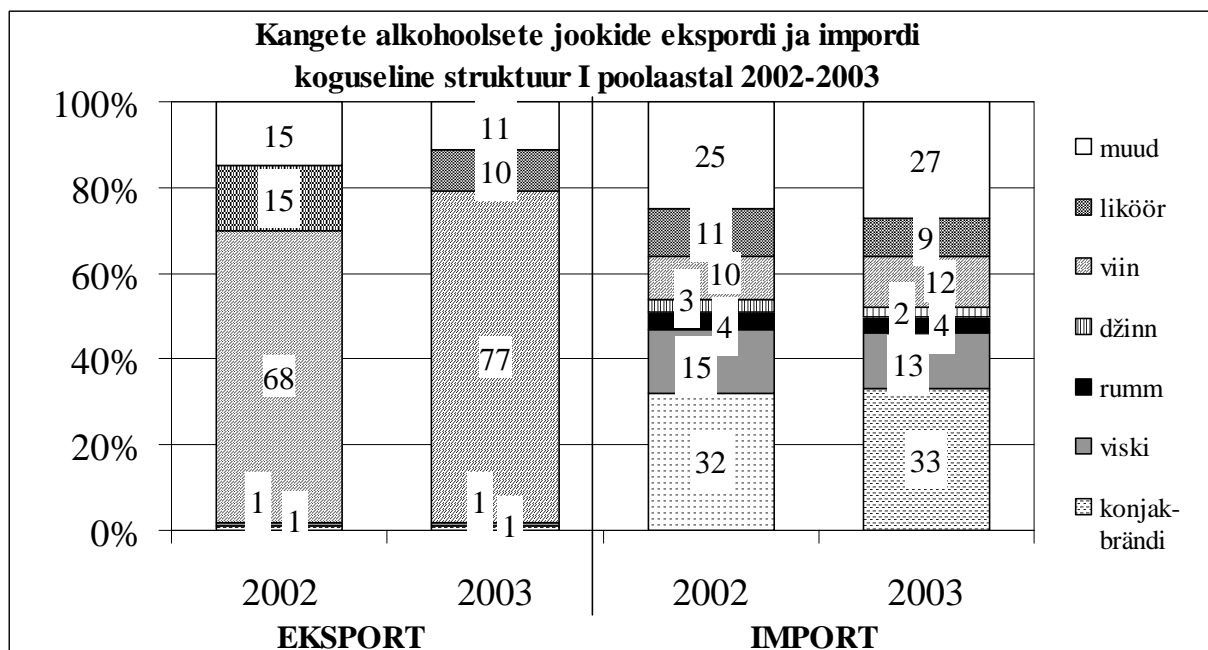
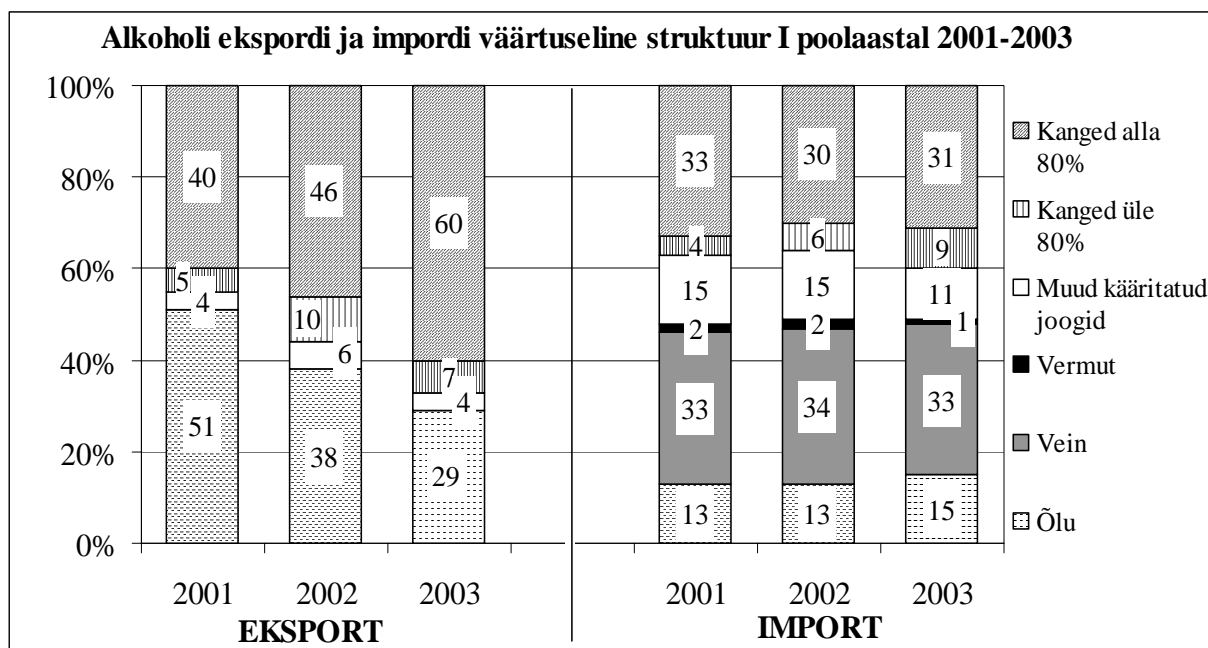
	2002 I pa	Struktuur 2002 I pa, %	2003 I pa	Struktuur 2003 I pa, %
EKSPORT				
Kokku kanged alkohoolsed joogid kangusega alla 80%	1619,7	100	2826,4	100
sh konjak ja brändi	9,0	1	17,5	1
viski	15,8	1	20,7	1
rumm	0	0	0	0
džinn	2,2	0	2,8	0
viin	1098,1	68	2195,8	77
liköör	252,5	15	284,3	10
muud	243,1	15	305,2	11
IMPORT				
Kokku kanged alkohoolsed joogid kangusega alla 80%	1726,1	100	1952,7	100
sh konjak ja brändi	553,0	32	640,4	33
viski	257,7	15	247,4	13
rumm	68,5	4	73,0	4
džinn	46,3	3	49,0	2
viin	182,1	10	237,5	12
liköör	193,2	11	176,7	9
muud	425,3	25	528,8	27

Tabel 5

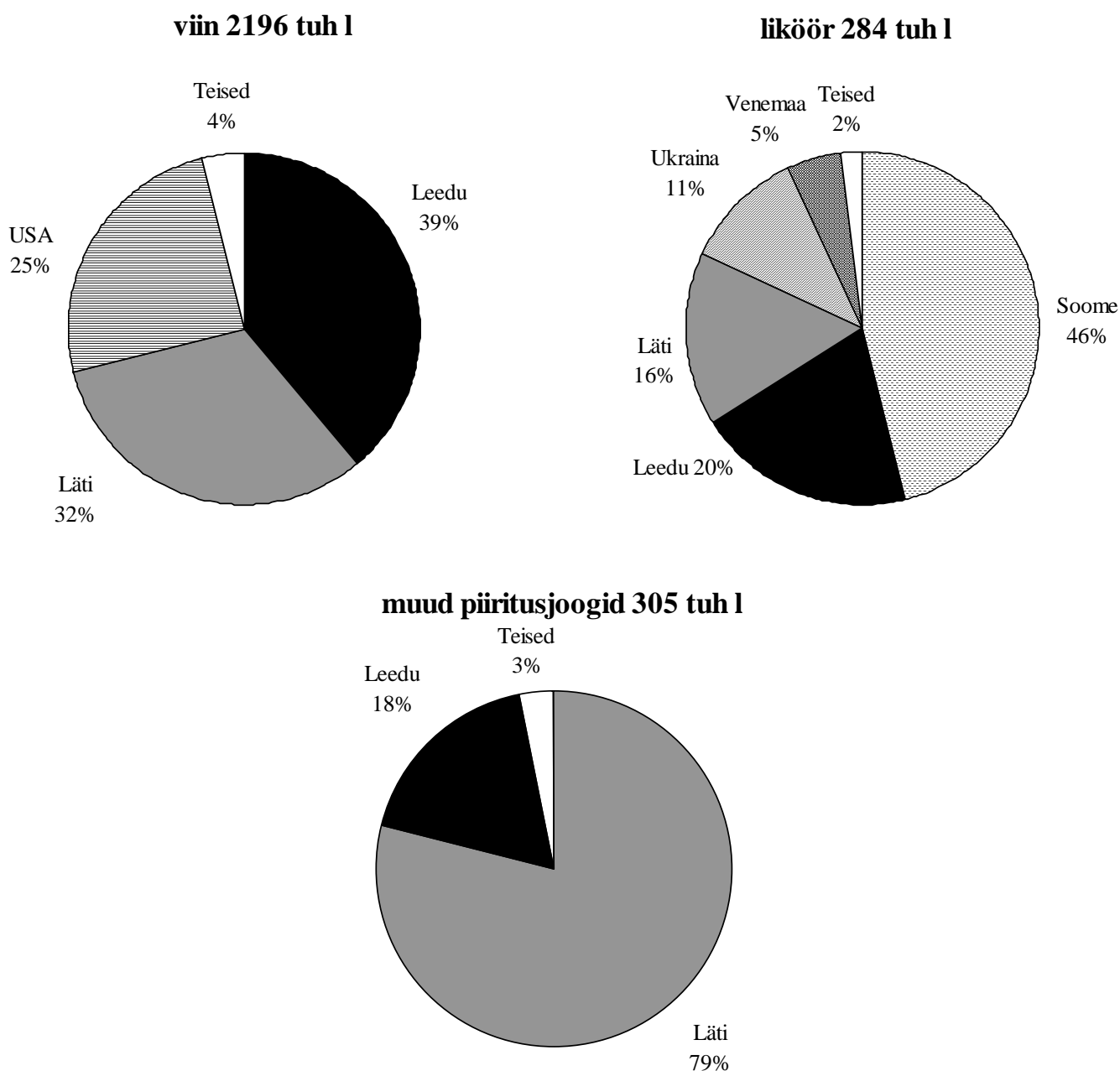
Alkoholsete jookide ekspordi struktuur riigiti 2003. aasta I poolaastal, %

Õlu	Etüülalkohol kangusega üle 80%	Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	Muud kääritatud joogid
2002 I pa-7226 tuh l	2002 I pa-739 tuh l	2002 I pa-1620 tuh l	2002 I pa-390 tuh l
2003 I pa-10599 tuh l	2003 I pa-982 tuh l	2003 I pa-2826 tuh l	2003 I pa-727 tuh l
Läti 68	Läti 98	Läti 36	Leedu 83
Leedu 19	Soome 2	Leedu 35	Läti 16
Ukraina 9		USA 20	Teised 1
Soome 3		Soome 6	
Teised 1		Teised 3	

Viina, likööri ja muude piiritusjookide ekspordistruktuur riikide järgi 2003. aasta I poolaastal

ESA andmetel vähenes 2003. aasta I poolaastal alkoholsete jookide **import rahalises väärtuses** ligi 7 mln krooni, ulatudes 301 mln kroonini (2002. a I pa 308 mln kroonini). Võrreldes 2002. aasta 6 kuuga suurenes kõige enam piirituse import (+38%), õlle import kasvas 8% ja kangete (kuni 80%) alkoholsete jookide import oluliselt ei muutunud (+1%). Teistes alkoholsete jookide gruppides rahaline import vähenes, kusjuures muude kääritatud jookide import kahanes 26%, vermuti import 32% ja viinamarjaveinide import 5%. Impordikäibe struktuur püsis enam-vähem sama mis eelmise aasta samal perioodil. Tänavu I poolaastal

moodustasid 1/3 impordist viinamarjaveinid, 1/3 kanged (kuni 80%) alkohoolsed joogid ja 1/3 teised alkohoolsed joogid.

ESA andmetel kasvas jooksva aasta I poolaastal alkohoolsete jookide koguline import samades gruppides, mis rahalises väärtuses, erandiks olid vaid viinamarjaveinid, mida imporditi koguliselt 1,4% rohkem kui 2002. aasta samal perioodil. Piirituse import suurenes 45%, õlut osteti sisse 24% rohkem kui mullu ja kangete (kuni 80%) alkohoolsete jookide import suurenes 13%. Vähenesid vermuti (-33%) ja muude kääritatud jookide (-27%) impordikogused.

ESA väliskaubanduse andmed näitavad, et Soome oli jätkuvalt tähtsaks alkohoolsete jookide impordimaaks, kuid ta osatähtsus vähenes mitmete jookide sisseveol.

Õlle impordis püsis Soome küll esikohal, kuid tema osakaal vähenes oluliselt (2003.a I pa 36%; 2002.a I pa 57%). Seevastu jõudis Ukraina peaaegu Soomega võrdsele tasemele, suurendades oma osatähtsust õlle impordis 14% -lt 2002. aasta I poolaastal kuni 34%-ni vaadeldaval perioodil.

Suurem osa importpiiritusest tuli samuti Soomest, kuid ka siin on põhjanaabrite osatähtsus väiksem kui aasta tagasi (2003.a I pa 65%; 2002.a I pa 79%). Samas suurenes USA osakaal 12%-ni (2002. aastal 7%).

Ainsaks alkohoolsete jookide grupiks, kus tänava Soome impordi osatähtsus kasvas, olid **muud kääritatud joogid** (2003.a I pa 58%; 2002.a I pa 55%). Nende jookide importimisel suurenes ka Hispaania (+4%) ning vähenes (-6%) Bulgaaria osatähtsus.

Tabel 6

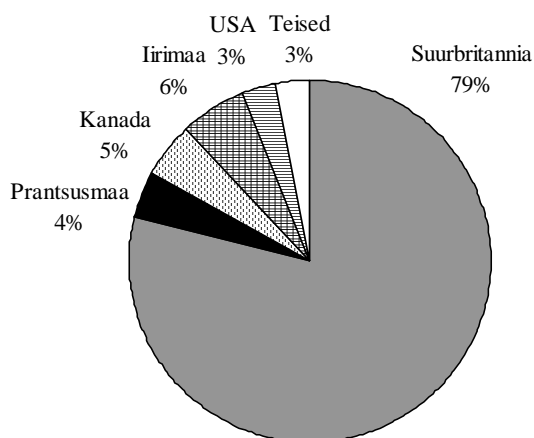
Alkohoolsete jookide koguselise impordi struktuur riigiti 2003. aasta I poolaastal, %

Õlu		Viinamarjavein		Vermut	
2002-4937 tuh l		2002-3359 tuh l		2002-234 tuh l	
2003-6133 tuh l		2003-3405 tuh l		2003-158 tuh l	
Soome	36	Prantsusmaa	13	Itaalia	55
Ukraina	34	Hispaania	13	Holland	35
Venemaa	9	Itaalia	10	Saksamaa	5
Tšehhi	6	Bulgaaria	8	Prantsusmaa	4
Saksamaa	5	Rumeenia	8	Teised	1
Leedu	4	Saksamaa	7		
Teised	6	Tšiili	7		
		Teised	34		

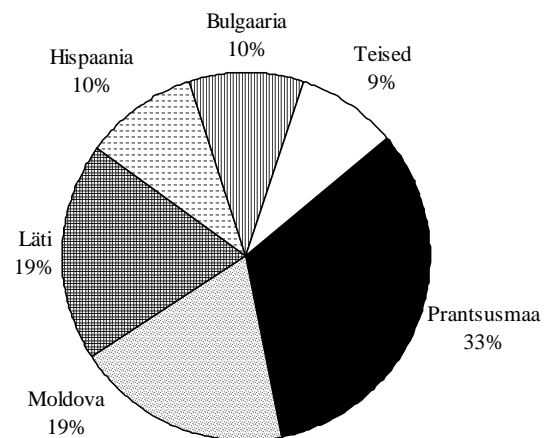
Etüülalkohol kangusega üle 80%		Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%		Muud kääritatud joogid	
2002-1945 tuh l		2001-1726 tuh l		2001-3876 tuh l	
2003-2818 tuh l		2003-1953 tuh l		2003-2800 tuh l	
Soome	65	Suurbritannia	17	Soome	58
Prantsusmaa	12	Prantsusmaa	13	Bulgaaria	10
USA	11	Soome	12	Taani	6
Teised	12	Saksamaa	9	Hispaania	8
		Läti	8	Holland	6
		Venemaa	8	Rootsi	4
		Moldova	6	Teised	8
		Teised	27		

Kangete alkoholsete jookide impordistruktuur riikide järgi 2003. aasta I poolaastal

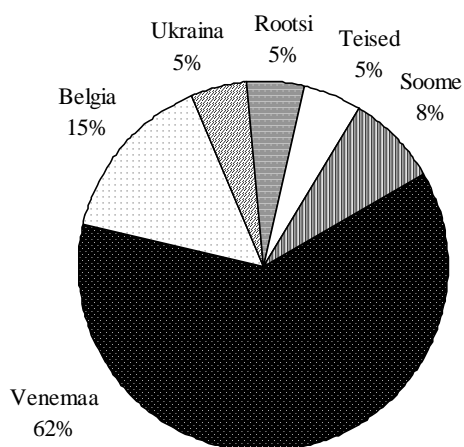
viski 247 tuh l

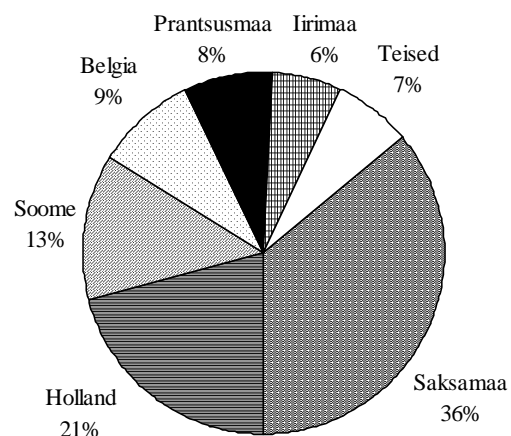
konjak-brändi 640 tuh l

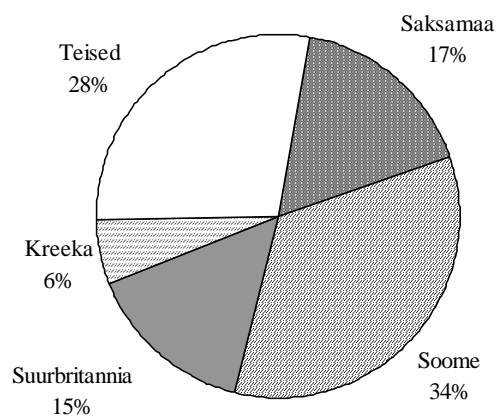
viin 237 tuh l

liköör 176 tuh l

muud piiritusjogid 528 tuh l

2003.a I poolaastal imporditi **viinamarjaveine** Eestisse 30 riigist. Suuremateks impordi-
maadeks olid Prantsusmaa (13%), Hispaania (13%) ja Itaalia (10%).

Rohkem kui pool (55%) Eestisse toodavast **vermutist** on imporditud Itaaliast, kust import oli
14% suurem kui eelmisel aastal. Ligikaudu sama palju suurenes import ka Hollandist, mille
osatähtsus vermuti koguumportis kasvas 35%-ni (2002.a I pa 23%).

Kangeid (kuni 80%) alkoholseid jooke imporditi I poolaastal 1953 tuh liitrit. Võrreldes
eelmise aastaga ei ole nende jookide impordi struktuuris erilisi muutusi toimunud. Suurima
osatähtsusega antud grupis oli konjak (brändi) (33%). Oluliselt järgmine oli viski (13%),
kuid selle osatähtsus vähenes 2%-punkti, sama palju suurenes viina osakaal ning ulatus 12%-
ni, liköör moodustas 9% kangete alkoholsete jookide impordis.

Kangete alkoholsete jookide suurimaks importmaaks oli Suurbritannia, kust toodi sisse 79%
imporditud viskist ja 79% džinnist. Tähtsuset teiseks kangete alkoholsete jookide impordi-
maaks oli Prantsusmaa (tabel 6), kust toodi sisse 1/3 konjaki-brändi kogusest. Konjakit-brän-
dit imporditi ka Moldovast (19%) ja Lätist (19%). Viina impordis suurenes Venemaa osakaal
ligi ¼ võrra, ulatudes 62%-ni (2002.a I pa 39%). Belgia osaks jäi 15% viina impordist (2002.a
I pa 16%). Likööre toodi sisse peamiselt Saksamaalt ja Hollandist. Kusjuures Saksamaa
osatähtsus impordis püsis eelmise aasta tasemel (2003.a I pa 36%, 2002.a I pa 35%), kuid
Hollandi osakaal vähenes (2003.a I pa 21%, 2002.a I pa 34%) ja Soomel suurenes (2003.a I pa
21%, 2002.a I pa 34%).

HINNAD SISETURUL

Alkoholsete jookide **jaekäive** kehtivates hindades oli ESA andmetel 2003. aasta II kvartalis
686 mln krooni, mis on eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 9,6% suurem. Eelmise aasta
II kvartalis oli alkoholsete jookide jaekäive 623 mln krooni. 2003. aasta I poolaasta jaekäive
ulatus 1,25 mld kroonini (2002.a 1,14 mld krooni)

Põhiosa käibekasvust on saavutatud tarbimise suurenemise arvel, kuna tarbijahinnaindeksis ei
ole alkoholsete joogid oluliselt kallinenud (I kv. 0,1%, II kv. 0,3%).

Eesti Konjunkturiinstituudi augustikuu hinnavaatlus Eesti kauplustes näitas, et madalama ja
keskmise klassi **viinade** jaehinnad püsisid suhteliselt stabiilsed jooksva aasta kolme küsitluse
ajal, kuid võrreldes 2002. aasta sama perioodiga on madalama hinnaklassi viinade hinnad
langenud ja keskmise klassi viinade hinnad tõusnud, kusjuures hinnatõus oli Tallinnas suurem
(7,1%) kui Eestis tervikuna (1,5%). Kõrgema klassi viinad on Eestis keskmiselt kallinenud,
kuid Tallinnas püsisid hinnad eelmise (maikuu) küsitluse tasemel. 2003. aasta augustikuu
vaatluse ajal oli kõrgema klassi viina keskmiseks hinnaks Eestis 164.26 krooni 0,7-liitrise
pudeli kohta (mais 155.25 krooni ja 2002.a augustis 151.10 krooni). Tallinnas püsis sama
viina keskmine hind 164.33 krooni tasemel, mis on 7,5% kallim kui aasta tagasi.

Likööride hinda on samuti vaadeldud kolme tootegrupi kohta eraldi: marja-, kangete ja
kreemlikööride osas. Eestis tervikuna olid kangete ning kreemlikööride keskmised hinnad
enam-vähem eelmiste vaatluste tasemel, kuid marjalikööride hinnad tõusid 2% eelmise aasta
sama perioodiga võrreldes. Tallinnas olid marjaliköörid 4% ja kanged liköörid 3% kallimad
kui aasta tagasi, samas kreemliköörid olid 3% odavamad kui aasta tagasi.

Eestis toodetud **džinnide** 0,5-liitrise pudeli hind on olnud enam-vähem sama kõikide läbi-
viidud vaatluste ajal.

Õlle hinda vaadati eraldi lahja ja kange õlle osas. Lahja õlle (alk. kuni 6%) jaehinnad Eestis
on tõusnud nii 2003. aasta eelmiste vaatlustega, kui ka 2002. aasta augustikuuga võrreldes.

Tallinnas on kaks viimast vaatlust lahja õlle hinnad olnud stabiilsed, kuid 2% kõrgemad kui mullu. Kange õlle (alk. Üle 6%) hinnad Eestis tervikuna oluliselt ei muutunud, kuid Tallinnas langesid, võrreldes eelmise aasta sama perioodiga.

Siidrid olid kauplustes kallimad kui aasta tagasi ja seda eriti Tallinnas. Eelmise aastaga võrreldes, kasvasid hinnad pealinnas 5% ja Eestis keskmiselt 1%.

Augustikuu vaatluse kohaselt kohalike **marjaveinide** hinnad Eestis tervikuna mõnevõrra langesid (2%), Tallinnas ei ole marjaveinide hinnad käesoleval aastal oluliselt muutunud.

Nii nagu varemgi, olid 2003. aasta augustis enamuse alkoholsete jookide jaehinnad Tallinnas kõrgemad kui mujal Eestis.

Tabel 7

Eesti alkoholitoodete keskmised jaehinnad kauplustes august 2002 – august 2003

	Klaas- pudeli suurus	Eesti keskmine hind, kr				Muutus aug. 2003/ aug. 2002, %
		August 2002	Veebr. 2003	Mai 2003	August 2003	
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	0,5 l	54.91	53.24	53.91	53.70	-2,2
Keskmine hinnaklass	0,5 l	67.80	69.31	69.93	68.84	1,5
Kõrgem hinnaklass	0,7 l	151.10	149.06	155.25	164.26	8,7
Liköörid						
Marjaliköörid	0,5 l	53.82	53.74	54.06	55.07	2,3
Kanged liköörid	0,5 l	96.07	95.71	95.75	95.80	-0,3
Kreemliköörid	0,5 l	77.73	75.59	76.32	77.04	-0,9
Džinnid	0,5 l	74.52	74.75	75.53	74.29	-0,3
Õlled						
Lahja õlu <6%	0,5 l	9.64	9.38	9.97	10.15	5,3
Kange õlu >6%	0,5 l	9.87	9.88	9.92	9.95	0,9
Siidrid	0,33 l	10.28	9.90	10.01	10.41	1,3
Marjaveinid	0,5 l	30.47	29.16	29.01	29.91	-1,8
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	0,5 l	56.00	54.63	54.30	55.30	-1,3
Keskmine hinnaklass	0,5 l	66.26	72.55	71.90	71.36	7,1
Kõrgem hinnaklass	0,7 l	151.97	155.00	164.33	164.33	7,5
Liköörid						
Marjaliköörid	0,5 l	54.41	55.46	55.86	56.64	3,9
Kanged liköörid	0,5 l	93.82	97.00	97.67	96.67	2,9
Kreemliköörid	0,5 l	79.22	76.11	77.45	77.17	-2,7
Džinnid	0,5 l	76.50	77.33	77.33	76.50	0,0
Õlled						
Lahja õlu <6%	0,5 l	9.81	9.52	10.05	10.01	2,0
Kange õlu >6%	0,5 l	10.43	10.00	9.93	10.24	-1,9
Siidrid	0,33 l	10.27	10.07	10.07	10.82	5,1
Marjaveinid	0,5 l	31.76	32.18	31.50	31.85	0,2

Eesti Konjunkturiinstituudi rahvusvahelise hinnavaatluse andmetel on õlle hind Tallinnas kõrgem kui teistes hinnavaatluses osalevate EL-ga liituvate riikide pealinnades ja Berliinis ning madalam kui Põhjamaades ja Amsterdamis (tabel 8). Viina hinnas on vahed liituvate riikide ja EL liikmesriikide vahel suuremad, sest aktsiisimäärade vahe on suurem. Eesti viina hind on mõnevõrra kõrgem kui Lätis, Leedus ja Tšehhis, kuid enam-vähem samal tasemel kui Poolas.

Tabel 8

Õlle ja viina hinnad Euroopa pealinnade supermarketites, kroonides 2002–2003
(kuu esimese nädala seisud)

Pealinn	Õlu hele, 4,3-4,7%, 0,5 l				Viin 38-40%, 0,7-0,75 l			
	Sept. 2002	Märts 2003	Juuni 2003	Sept. 2003	Sept. 2002	Märts 2003	Juuni 2003	Sept. 2003
Tallinn	9.83	9.43	9.63	9.63	81.40	82.70	70.50	86.95
Riia	5.82	6.17	5.92	6.44	81.81	73.79	70.78	80.25
Vilnius	8.11	8.11	7.51	7.64	70.83	71.34	70.80	70.80
Varssav	8.49	7.90	7.36	8.52	123.64	99.35	96.33	88.69
Praha	4.66	4.12	4.23	4.39	69.31	68.30	73.21	69.44
Helsingi	27.02	27.02	28.06	28.32	322.32	322.32	322.32	312.46
Amsterdam	9.23	11.11	17.84	17.84	186.32	x	234.70	234.70
Stockholm	19.01	14.40	17.06	16.95	333.12	280.65	332.58	338.95
Berliin	x	9.54	9.08	7.98	x	108.59	112.81	114.53

KOKKUVÕTE

Käesolevas ülevaates on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise ja siseturu müügi andmeid ning Eesti Konjunkturiinstituudi kaupluste vaatluste tulemusi.

Andmete analüüs näitas, et 2002. aasta I poolaastaga võrreldes kasvas jooksva aasta I poolaastal enamuse alkoholsete jookide tootmine, import ja tarbimine. **Toodangu maht** kasvas kõikides alkoholsete jookide gruppides, välja arvatud õlu, džinn ja liköör. Alkoholsete jookide **väliskaubanduse** bilanss oli endiselt negatiivne, kuid ekspordikäive kahekordistus ja impordikäive vähenes. Suurenes kõikide alkoholsete jookide koguseline eksport. Varasemast vähem toodi sisse vermutit ja muid kääritatud jooke. Oluliselt kasvas kangete (kangusega alla 80%) alkoholsete jookide rahaline ja koguseline eksport. Impordis oli jätkuval esikohal õlle sissevedu.

Eelneva aastaga võrreldes suurenes alkoholsete jookide **tarbimine**, mida näitab ka ligi 10%-line jaekäibe kasv.

2003. aasta II kvartalis olid alkoholsete jookide **keskmised hinnad** üle Eesti mõnevõrra madalamad kui Tallinnas.